

ЛІТЕРАТУРА

- COVEY, S. Principle-centered Leadership. New York: Free Press, 1991.
- DVOŘÁK, D. Pedagogické vedení školy: hledání zdrojů a obsahu pojmu. Orbis scholae. Praha: PedF UK, 2011, roč. 5, č. 3. S. 9-25.
- EVERARD, K. a G. MORRIS. Effective School Management. London: 1996.
- FALTÝSEK, P. et al. Vzdělávací lídr-Zkušenosti s realizací vzdělávacího programu pro vedoucí pracovníky ZŠ. Praha: Česká školní inspekce, 2015.
- LAZAROVÁ, B. et al. Working with Data: Both an Opportunity and Challenge for School Leaders. The New educational Review. 2016.
- LEITHWOOD, K. Seven strong claims about successful school leadership. Nottingham: National College for School Leadership, 2006.
- LHOTKOVÁ, I., J. KITZBERGER a V. TROJAN. Kompetence řídicích pracovníků ve školství. Praha: Wolters Kluwer, 2012. Klesající výsledky českého školství. Praha: 2010.
- PISOŇOVÁ, M. Leadership ako súčasť manažérskych funkcií. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2008.
- PISOŇOVÁ, M. Školský manažment pre študijné odbory učiteľstva a prípravu vedúcich pedagogických zamestnancov. Bratislava: Univerzita Komenského. 2014.
- SANTIAGO, P. Zprávy OECD o hodnocení vzdělávání. Česká republika. 2012.
- SCHRATZ, M. et al. Zlepšování kvality škol ve střední Evropě. Praha: MŠMT ČR, 2010. ISBN 978-80-223-3621-5.
- TROJAN, V. et al. Přístupy k managementu vzdělávání v kontextu České republiky. Praha: PedF UK, 2015, 84 s. ISBN 978-80-7290-867-7.
- TROJAN, V. Vzdělávání řídicích pracovníků v českém školství. Orbis scholae. 2011, Sv. 3, 1, stránky 107-122.
- TROJANOVÁ, I. a V. TROJAN. Příběh změny. Inspirace pro realizaci změn ve škole. Bratislava: Dr. Josef Raabe Slovensko, s.r.o., 2016, 185 s.
- TROJANOVÁ, I. Ředitel školy a střední management. Praha: Portál, 2014.
- TRUNDA, J. Řízení školy ve znalostní společnosti. Praha: PedF UK, 2012. Str. 88.
- VETEŠKA, J. Přehled andragogiky. Praha: Portál, 2016, 320 s.

УДК 378.011.3-051:78

Людмила Урупа

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ХОРОВОЇ СПАДЩИНИ

У статті розглянуто виконавську культуру майбутніх учителів музичного мистецтва як комплекс професійних якостей, знань, вмінь та навичок, специфічний вияв фахової культури в умовах виконавського процесу і фундамент готовності педагога-музиканта до хорової виконавської діяльності в школі. Розроблено критерії, показники та рівні сформованості виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами хорової спадщини. Визначено сформованість виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами хорової спадщини на основі емоційно-мотиваційного (3 показники), когнітивно-аксіологічного (3 показники), художньо-технологічного (3 показники), діяльно-творчого (3 показники) критеріїв. Відповідно до наявності критеріїв виконавської культури майбутніх учителів виокремлено рівні її сформованості засобами хорової спадщини: початковий, ресурсний, імітаційний, трансформаційний. Викладені критерії, показники та рівні відповідають об'єктивним закономірностям формування виконавської культури майбутніх вчителів музичного мистецтва засобами хорової спадщини.

Ключові слова: виконавська культура майбутніх учителів музичного мистецтва, критерії, показники, рівні, хорова спадщина, хорові твори українських композиторів, хорові твори зарубіжних композиторів.

В статье рассматривается исполнительская культура будущих учителей музыкального искусства как комплекс профессиональных качеств, знаний, умений и навыков, уникальное

Pedagogy

проявление специализированной культуры в условиях исполнительского процесса и фундамент готовности педагога-музыканта к хоровой исполнительской деятельности в школе. Разработаны критерии, показатели и уровни исполнительской культуры будущих учителей музыкального искусства средствами хорового наследия на основе эмоционально-мотивационного (3 показателя), когнитивно-аксиологического (3 показателя), художественно-технологического (3 показателя), деятельностно-творческого (3 показателя) критериев. Соответственно с наличием критериев исполнительской культуры будущих учителей музыкального искусства выделены уровни ее сформированности средствами хорового наследия: начальный, ресурсный, имитационный, трансформационный. Представленные критерии, показатели и уровни соответствуют объективным закономерностям формирования исполнительской культуры будущих учителей музыкального искусства средствами хорового наследия.

Ключевые слова: исполнительская культура будущих учителей музыкального искусства, критерии, показатели, уровни, хоровое наследие, хоровые произведения украинских композиторов, хоровые произведения зарубежных композиторов.

The article deals with the performing culture of future musical art teachers, which is considered as a complex of professional qualities, knowledge, skills and abilities, as well as a specific manifestation of the professional culture in the conditions of the performing process. It is also viewed as foundation of the teacher-musician's readiness for the choral performance at school. The criteria, indicators and levels of the formation of the performing culture of future musical art teachers by means of choral heritage have been developed. The formation of the performing culture of future musical art teachers by means of choral heritage has been determined on the basis of emotional-motivational (3 indicators), cognitive-axiological (3 indicators), artistic-technological (3 indicators), activistic-creative (3 indicators) criteria. According to the criteria of the performing culture of future teachers, the levels of its formation by means of choral heritage have been distinguished: initial, resource, simulation, and transformational. The stated criteria, indicators and levels correspond to the objective laws of the formation of performing culture of future musical art teachers by means of choral heritage.

Keywords: performing culture of future musical art teachers, criteria, indicators, levels, choral heritage, choral works of Ukrainian composers, choral works of foreign composers.

Постановка проблеми. Модернізація системи сучасної освіти відбувається сьогодні згідно з орієнтацією на європейські стандарти. Досвід продуктивної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва покликаний позитивно вплинути на оновлення змісту галузі мистецької освіти в цілому. З цієї точки зору проблема виконавської культури майбутніх фахівців-освітян набуває особливого значення, оскільки базується на впровадженні ефективної творчої взаємодії педагога і студента. Значний потенціал для формування виконавської культури та практичного її втілення містить хорове навчання студентів–майбутніх учителів музичного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування фахової майстерності майбутніх учителів у психолого-педагогічних аспектах висвітлювалась Ю. Азаровим, Л. Виготським, І. Зязюном, Г. Хазяїновим та ін., у музично-естетичних аспектах – Е. Абдулліним, А. Козир, Г. Падалкою, О. Рудницькою, В. Шульгіною. Зокрема, питання підготовки вчителя до виконавської діяльності розглядалось В. Афанас'євим, А. Болгарським, Г. Ніколаї, Є. Івановою та ін. Проблемі виконавської культури, переважно, вокальної, присвячені дослідження Н. Гребенюк, К. Матвєєвої, Гу Юй Мей, У Лінь Феня та ін., однак питання

критеріїв, показників та рівнів формування виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами хорової музики вимагає подальшого дослідження. Це зумовило мету нашої публікації – наукове обґрунтування критеріїв, показників та рівнів формування виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами хорової спадщини.

Виклад основного матеріалу. У широкому комплексі фахової підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва особлива роль належить виконавству, яке вважається не тільки фундаментом, однією з форм музично-педагогічної діяльності, але й найбільшою мірою сприяє розкриттю особистості педагога, одночасно формує й духовний світ учнів. Виконавська культура виступає складовою музичної культури, яка, за визначенням А. Сохора, є єдністю музики та її соціального функціонування. Зокрема, це – «складна система, до якої входять: 1) музичні цінності, що створюються або зберігаються в даному суспільстві; 2) усі види діяльності із створення, зберігання, відтворення, поширення, сприйняття та використання музичних цінностей; 3) усі суб'єкти такого роду діяльності разом з їх знаннями, навичками та іншими якостями, що забезпечують її успіх ; 4) усі установи і соціальні інститути, а також інструменти і обладнання, які обслуговують цю діяльність» [Сохор, 1980: с. 62]. Отже, відповідно до місцезнаходження виконавства в описаній системі на різних її рівнях, можна стверджувати, що виконавська культура утворюється кластером умінь та навичок, які безпосередньо забезпечують якісний рівень інструментально-виконавської діяльності.

Враховуючи розуміння поняття музичної культури як певного рівня розвитку людської діяльності в її якісних категоріях, розглядаємо виконавську культуру майбутніх учителів музичного мистецтва також як специфічний вияв його професійної культури в напрямках музично-педагогічної та виконавської діяльності. Зазначимо, що у вибудованому В. Гриньовою понятійному ланцюжку її дослідження, професійна культура свідчить про певний ступінь оволодіння професією, певні способи і прийоми вирішення професійних завдань на основі сформованої духовної культури особистості, рівень якої відбивається змістом професії як соціально-культурного явища із певною структурою, що включає предмет, засоби і результат професійної діяльності: цілі, цінності, норми, методи та методики, зразки та ідеали [Гриньова, 2001: с. 12].

Отже, специфіка музично-педагогічної діяльності органічно пов'язує педагогіку з музичним виконавством, і, з урахуванням фахового профілю вчителя музичного мистецтва загальноосвітньої школи, його виконавська діяльність передбачає його різнобічну освіченість, наявність виконавської культури, обізнаність, зокрема, у творах хорової зарубіжної та української музики, професійну компетентність та ін., що дозволяє впливати на емоційну сферу учнів.

Зазначимо, що на сьогодні вже склався певний дефінітивний досвід у визначенні виконавської культури музиканта-педагога. Вона інтерпретується як інтегрована професійно-особистісна властивість з високим рівнем «оволодіння мистецькими знаннями, музично-виконавськими вміннями, педагогічними компетенціями, що виражається в здатності до художньо обгрунтованої та педагогічно доцільної інтерпретації змісту музичного твору та забезпечує в умовах виконавсько-педагогічної діяльності особистісне професійно-творче зростання» [Михалюк, 2016: с. 386]. Лінь Хуацінь, визначаючи музично-виконавську культуру майбутнього вчителя музики, вбачає в ній «інтегровану особистісну властивість студента, що характеризується сформованістю загально-культурних, професійних і фахових знань, музично-виконавських умінь та навичок, фахових здібностей до музичного виконавства для успішної реалізації творчої художньо-педагогічної діяльності» [Лінь, 2016: с. 183]. На основі опрацьованих наукових джерел з зазначеної проблеми під виконавською культурою вчителя музичного мистецтва ми розуміємо комплекс професійних якостей, знань, умінь та навичок як специфічний вияв фахової культури в умовах виконавського процесу і фундамент готовності педагога-музиканта до хорової виконавської діяльності в школі.

Розробка моделі формування виконавської культури майбутніх учителів засобами хорової спадщини є неможливою без критеріїв оцінки сформованості виконавської культури та встановлення відповідних показників. Як відомо, критерій є ознакою, на основі якої проводиться оцінка або класифікація явища. Критерій є мірилом оцінки, судження; необхідною та достатньою умовою проявлення або існування явища чи процесу. Розгляд будь-якої досліджуваної величини повинен містити не тільки її ознаки, а й критерії, які проявляють визначеність тієї чи іншої ознаки в досліджуваному процесі або явищі [Курлянд, 2005: с. 43]. І.Зимня критеріями вважає засоби переконання, які поєднують в собі методи розрахунку, теоретичну модель розподілу й правила прийняття рішення щодо правдоподібності нульової або однієї з альтернативних гіпотез [Зимня, 2005: с. 39]. В межах нашого дослідження ми розуміємо критерії як ознаки, на основі яких проводиться класифікація змін, що відбуваються в процесі формування виконавської культури майбутніх учителів засобами хорової спадщини і оцінка цих змін. Показником вважається характеристика певного аспекту критерію, які співвідносяться між собою як ціле та часткове. За проявом показників можна стверджувати про підготовленість студентів-музикантів до професійної діяльності взагалі.

Для характеристики рівнів виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва нами виділено чотири критерія: емоційно-мотиваційний, когнітивно-аксіологічний, художньо-технологічний, діяльнісно-творчий.

Емоційно-мотиваційний критерій відображений у розроблених науковцями дослідницьких підходах як базовий у системі компонентів

професійної підготовки вчителя музичного мистецтва. Під емоційно-мотиваційним критерієм формування виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами хорової спадщини ми розуміємо усвідомлення особистістю і переживання нею природних, матеріальних та духовних потреб як мотивацію для їх задоволення, наявність у студентів позитивної установки на підвищення рівня власної виконавської культури, педагогічну спрямованість, яка виявляється в зацікавленості майбутньою професією й готовності до педагогічної роботи, успішності її виконання, здатність до контролю над власною й учнівською емоційною сферою, наявність певного рівня пізнавальної активності й творчого мислення, сформованість потреб й стійких мотивів до здійснення спілкування з хоровим мистецтвом. Інтерес до самостійного освоєння і подальшого застосування культуротворчого потенціалу хорової спадщини в професійній діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва виражається в позитивному емоційному ставленні до творів духовної хорової музики української композиторської школи: А. Веделя, М. Березовського, Д. Бортнянського, М. Лисенка, М. Леонтовича, П. Козицького, Ф. Колеси, О. Кошиця, К. Стеценка, М. Дремлюги, Л. Дичко, С. Луньова, В. Степурка, І. Щербакова, М. Шуха та ін. [Кречківський, 1996].

Показниками емоційно-мотиваційного критерію формування виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами хорової спадщини виступають: розвиненість у студентів позитивної мотивації до змісту навчання, педагогічної діяльності, установки на підвищення рівня культури засобами хорової музики; потреба у гармонізації власної емоційної сфери при спілкуванні з хоровою музикою, досвід керування своїми емоціями; сформованість внутрішньої потреби до самостійного набуття знань в сфері хорової спадщини, застосування їх для творчого зростання учнів.

Когнітивно-аксіологічний критерій також дозволяє діагностувати сформованість виконавської культури майбутнього вчителя засобами хорової спадщини. Когнітивно-аксіологічний критерій передбачає наявність у майбутнього вчителя музичного мистецтва знань української та зарубіжної хорової спадщини та її культуротворчого змісту, необхідних і достатніх для навчання учнів загальноосвітньої школи; здатність самостійно здобувати та розуміти інформацію про художньо-естетичний зміст виконання хорових творів; спрямованість на виявлення художньо-естетичного кругозору майбутнього вчителя музичного мистецтва та його досвіду спілкування з хоровою музикою. Використання спадщини українських та зарубіжних композиторів, емоційного сприйняття хорової музики, усвідомлення законів її формоутворення, змісту художніх образів і логіки музичного мислення на сучасному етапі розвитку музичного мистецтва формує мистецьку ерудицію та виконавську культуру студентів.

Показниками когнітивно-аксіологічного критерію формування виконавської культури майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами хорової спадщини виступають: системність знань про зарубіжну та вітчизняну хорову культуру, її складові та роль у виконавській підготовці вчителя; розуміння художньо-естетичного змісту хорової спадщини та наявність особистісних оцінних ставлень до нього; знання про методiku та практику використання культуротворчого потенціалу хорової спадщини в школі.

Художньо-технологічний критерій передбачає наявність у майбутнього вчителя музичного мистецтва вмінь та навичок, пов'язаних з технологічними особливостями виконавського процесу на основі хорової музики, художньо-виконавським процесом як художньо-естетичною цілісністю. Матеріалом для набуття виконавсько-технологічних навичок є опанування широкою палітрою хорових творів зарубіжних композиторів, зокрема: епохи Відродження (К. Жонекен, Ж. Дебре, О. Ласо, Дж. Палестрина, К. Монтеверді), романтичною мініатюрою (Ф. Шуберт, Ф. Мендельсон, Р. Шуман, І. Брамс) та ін.

Показниками художньо-технологічного критерію є: вільне володіння диригентським апаратом і специфічними якостями диригента хорового колективу, диригентсько-хорову компетентність; уміння інтерпретувати та аранжувати хорові твори; творчу самостійність та корегування хорового виконавського процесу.

Діяльнісно-творчий критерій формування виконавської культури майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами хорової спадщини передбачає наявність умінь та навичок, творчого досвіду, особистісних і професійних якостей майбутніх учителів, що детермінує їм в майбутньому успішне та ефективне навчання учнів загальноосвітнього навчального закладу, їхнє виховання на матеріалі хорових творів українських та зарубіжних композиторів. Зокрема, продуктивним є використання циклічних інструментально-хорових жанрів XVII-XIX ст., оперно-хорової творчості українських та зарубіжних композиторів XVIII-XIX ст., хорів малих форм у творчості зарубіжних композиторів XX ст. і української хорової творчості останньої третини XX – початку XXI ст.

Показниками діяльнісно-творчого критерію формування виконавської культури майбутніх учителів засобами хорової спадщини виступають: розвиненість виконавських здібностей засобами хорової музики; демонстрація спеціальних умінь й навичок у сфері хорової музики (виконавських, репертуарних); розвиненість музично-педагогічної творчості, оригінальність розв'язання творчих завдань у сфері оволодіння хоровою музикою.

Сукупність проявів відповідних показників визначає сформованість компонентів виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва як середнього арифметичного проявів відповідних показників. Рівні сформованості знаходяться в межах: початковий (1,0-3,0), ресурсний

(3,1-4,0), імітаційний (4,1-4,7), трансформаційний (4,8-5,0). Відповідно до наявності критеріїв виконавської культури майбутніх учителів ми виокремили рівні її сформованості засобами хорової спадщини.

Початковий рівень характерний для студентів-музикантів, які мають початкові показники за більшістю критеріїв та показників виконавської культури. Так, в емоційно-мотиваційній сфері студенти цього рівня відчувають труднощі у навчанні і вербалізації думок. Спостерігаються слабо виражені та несформовані: розвиненість позитивної мотивації до змісту навчання, педагогічної діяльності, установки на підвищення рівня виконавської культури засобами хорової музики; потреба у гармонізації власної емоційної сфери при спілкуванні з хоровою музикою, досвід емоційного розвитку; не виявляється сформованість внутрішньої потреби до самостійного набуття знань в сфері хорової музики та їх застосування для творчого розвитку учнів. У когнітивно-аксіологічній сфері відсутні системність знань про зарубіжну та вітчизняну хорову культуру, її складові та роль у виконавській підготовці вчителя; розуміння художньо-естетичного змісту хорової спадщини та наявність особистісних оцінних ставлень до нього; знання про методику та практику використання культуротворчого потенціалу хорової спадщини в школі.

На початковій стадії розвитку знаходяться художньо-технологічні показники, зокрема: у студентів не простежуються розвиненість вільного володіння диригентським апаратом і специфічними якостями диригента хорового колективу, диригентсько-хорову компетентність; уміння аранжувати хорові твори; творча самостійність та корегування хорового виконавського процесу. У студентів з низьким рівнем сформованості виконавської культури слабо виражені розвиненість виконавських здібностей засобами хорової музики; демонстрація спеціальних умінь й навичок у сфері хорової музики (виконавськими, репертуарними); розвиненість музично-педагогічної творчості, оригінальність розв'язання творчих завдань у сфері оволодіння хоровою музикою.

Ресурсний рівень характеризує студентів з позитивно-пасивним ставленням до майбутньої педагогічної діяльності та процесу фахової підготовки в університеті. За більшістю критеріїв виконавської культури студенти мають середні показники. Зокрема, можна спостерігати недостатньо виражений (формальний) прояв мотивації до змісту навчання та педагогічної діяльності, зацікавленості підвищенням рівня виконавської культури, гармонізації власного внутрішнього світу, емоційного балансу через засвоєння хорових музичних творів. Невиразним є тяжіння до саморозвитку у сфері перетворювального значення хорової музики.

Загалом студенти з ресурсним рівнем сформованості виконавської культури поверхнево володіють знаннями про зарубіжну та вітчизняну хорову культуру, її складові та роль у виконавській підготовці вчителя, тільки фрагментарно розуміють художньо-естетичний зміст хорової спадщини. Під час їхнього спілкування з духовною музичною спадщиною

відчувається формальність особистісних оцінних суджень, однобічність думок та відсутність уявлень про використання культуротворчого потенціалу хорової спадщини в школі. Студенти із ресурсним рівнем сформованості виконавської культури виявляють відносно невисокий ступінь вільного володіння диригентським апаратом і специфічними якостями диригента хорового колективу, диригентсько-хорової компетентності; епізодичність, безсистемність у виразі уміння аранжувати хорові твори, творчої самостійності та корегування хорового виконавського процесу. Під час навчальної діяльності по засвоєнню хорової спадщини студенти із ресурсним рівнем в цілому демонструють недостатню розвиненість виконавських здібностей засобами хорової музики, музично-педагогічної творчості; недостатню оригінальність розв'язання творчих завдань у сфері оволодіння хоровою музикою.

Імітаційний рівень характерний для майбутніх викладачів музичного мистецтва, які виявили позитивний інтерес до обраної професії та процесу формування виконавської культури в університеті засобами хорової спадщини. Вони за більшістю критеріїв виконавської культури мають високі показники. Викликає позитивне оцінювання емоційно-мотиваційна сфера: сформованою є мотивація до якісного засвоєння фахових навчальних дисциплін, до опанування змісту та методів педагогічної діяльності; органічно вираженими є потреба у гармонійній діалогічній позиції особистості та оточуючого світу, саморозвитку у інтелектуальній сфері пізнання хорової музики та проєкції цих знань на своє власне життя. Представники даного рівня демонструють сформованість, але при помітній відсутності самостійності суджень, у виявленні системних знань про зарубіжну та вітчизняну хорову культуру, її складові та роль у виконавській підготовці вчителя, відчутті культуротворчого потенціалу художньо-естетичного змісту хорової музики, усвідомленні знань про методiku та практику використання хорової музики в школі. Майбутнім викладачам музичного мистецтва цього рівня у процесі пізнання хорової спадщини властиві періодичні вияви професійно-значущих особистісних якостей фахівця; педагогічної позиції, орієнтованої на ціннісний світ хорових творів. Через використання засобів хорової музики студенти демонструють достатньо розвинені педагогічні здібності, набутий певний репертуарний та виконавський досвід, періодично виявляють стійкі ознаки музично-педагогічної творчості, відбувається пошук оригінальності розв'язання творчих завдань.

Трансформаційний рівень притаманний майбутнім учителям музичного мистецтва, у яких виконавська культура виявляється яскраво. Вони вміють практично використовувати набуті фахові знання, вміння та навички, спроможні займатись фаховою діяльністю, а також вирішувати завдання теоретичного та прикладного характеру відповідно до фаху. Такий рівень мають студенти з повною мірою сформованими потребами підвищення рівня виконавської культури засобами хорової спадщини,

досвіду емоційного розвитку, до самостійного набуття знань в сфері хорової музики та їх застосування для творчого розвитку учнів. У них яскраво виявляється системність знань про системність знань про зарубіжну та вітчизняну хорову культуру, її складові та роль у виконавській підготовці вчителя ЗОШ, наявність особистісних оцінних ставлень до художньо-естетичного змісту хорової спадщини, знань про методичні засади навчальної роботи в школі на матеріалі хорової спадщини. Представники даного рівня демонструють яскравість виявлення диригентсько-хорової компетентності, виконавську зрілість у питаннях інтерпретації змісту хорових творів, що вивчаються; емоційного підйому під час засвоєння естетичного світу хорової ї музики. Такі студенти володіють у великому обсязі творчими, перцептивними, організаційними, виконавськими навичками опанування хорової музики; розвиненістю креативної складової музично-педагогічної діяльності, зокрема, при виконанні творчих завдань.

Висновки. Отже, розроблені нами критерії, показники та рівні відповідають об'єктивним закономірностям формування виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Хорова спадщина української та зарубіжної композиторської школи є унікальним явищем художньої культури, що впливає на розвиток виконавського потенціалу, професійних якостей майбутніх фахівців. Подальшим напрямом дослідження визначено теоретичну розробку моделі досліджуваного феномену та її експериментальну перевірку.

ЛІТЕРАТУРА

- Гриньова, 2001* – Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. педагогічних наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. М. Гриньова. – К., 2001. – 32 с.
- Зимняя, 2005* – Зимняя И. А. Педагогическая технология / И. А. Зимняя. – М. : Логос, 2005. – 384 с.
- Кречківський, 1996* – Кречківський А. Ф. Нариси з історії хорового мистецтва України [Навч. посібник] / А. Ф. Кречківський. – Суми, 1996. – 94 с.
- Курлянд, 2005* – Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи / З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2005. – 399 с.
- Лінь, 2016* – Лінь Хуацінь. Музично-виконавська культура майбутнього вчителя музики як категорія мистецької педагогіки / Хуацінь Лінь // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 143. – С. 181-184.
- Михалюк, 2016* – Михалюк Алла. Педагогічна модель формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва [Електронний ресурс] / Алла Михалюк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2016. – Вип. 15. – С. 385-390. – Режим доступу : http://www.drohobych.net/youngsc/AQGS/2016_15/385-Михалюк.pdf.
- Сохор, 1980* – Сохор А. Вопросы социологии и эстетики музыки / А. Сохор. – Т. 3. – Л. : Советский композитор, 1980. – 294 с.

REFERENCES

- Hrynova, 2001* – Hrynova V. M. Formuvannia pedahohichnoi kultury maibutnoho vchytelia (teoretychni ta metodychni aspekty) : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia dokt. pedahohichnykh nauk : spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / V. M. Hrynova. – K., 2001. – 32 s.
- Zymniaia, 2005* – Zymniaia Y. A. Pedahohycheskaia tekhnolohyia / Y. A. Zymniaia. – M. : Lohos, 2005. – 384 s.
- Krechkiivskiy, 1996* – Krechkiivskiy A. F. Narysy z istorii khorovoho mystetstva Ukrainy [Navch. posibnyk] / A. F. Krechkiivskiy. – Sumy, 1996. – 94 s.
- Kurliand, 2005* – Kurliand Z. N. Pedahohika vyshchoi shkoly / Z. N. Kurliand. – K. : Znannia, 2005. – 399 s.
- Lin, 2016* – Lin Khuatsin. Muzychno-vykonavska kultura maibutnoho vchytelia muzyky yak katehoriia mystetskoï pedahohiky / Khuatsin Lin // Naukovi zapysky [Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka]. Ser. : Pedahohichni nauky. – 2016. – Vyp. 143. – S. 181-184.
- Mykhaliuk, 2016* – Mykhaliuk Alla. Pedahohichna model formuvannia vykonavskoi kultury maibutnikh uchyteliv muzyky zasobamy ukrainskoho fortepiannoho mystetstva [Elektronnyi resurs] / Alla Mykhaliuk // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. –2016. – Vyp. 15. – S. 385-390. – Rezhym dostupu : http://www.drohobych.net/youngsc/AQGS/2016_15/385-Mykhaliuk.pdf.
- Sokhor, 1980* – Sokhor A. Voprosy sotsyolohyy y estetiki muzyky / A. Sokhor. – T. 3. – L. : Sovetskiy kompozytor, 1980. – 294 s.

УДК 378.011.3-051:741]: 316. 621

Віталій Форостюк

**ГЕНЕЗИС ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
У ВНЗ УКРАЇНИ**

У статті розповідається про генезис проблеми розвитку творчої активності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у ВНЗ України. Проаналізовано педагогічний досвід вчених та документи. З'ясовано, які важливі чинники сприяли розвитку творчої активності студентів у минулому.

Визначено важливі фактори, що впливають на розвиток творчої діяльності майбутніх викладачів образотворчого мистецтва. Варто залучати студентів до творчої діяльності, а також створювати умови для розвитку творчої діяльності. У 20-х роках ХХ століття важливим був інноваційний підхід до вибору методів та форм роботи. У 1930-х роках було запропоновано витратити більше часу на педагогічну практику, варто приділяти увагу вивченню педагогіки та методології, а також оволодінню педагогічними навичками, звертаючи увагу на естетичне виховання майбутніх учителів, які повинні були вміти вносити елементи краси в життя. У 1991 та 2014 роках було прийнято Закон України «Про освіту». Згідно з законом, університети, академії, інститути повинні створювати для студентів умови для організації творчої діяльності та їх професійного та творчого розвитку.

Ключові слова: генезис проблеми, образотворче мистецтво, розвиток, студенти, навчальний процес, творча активність.

В статье рассказывается о генезисе проблемы развития творческой активности будущих учителей изобразительного искусства в вузах Украины. Проанализирован педагогический опыт ученых и документы. Выяснено, какие важные факторы содействовали развитию творческой активности студентов в прошлом.

Определены важные факторы, которые влияют на развитие творческой деятельности будущих преподавателей изобразительного искусства. Стоит привлекать студентов к творческой деятельности, а также создавать условия для развития творческой